

Αθήνα, 25 Ιουνίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΘΕΜΑ: «Χρηματοοικονομικός κίνδυνος από τον δανεισμό με Repos»

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ήδη από το 2014 ξεκίνησε να χρησιμοποιεί το χρηματοοικονομικό εργαλείο των repos. Στο Τεύχος 2^ο, Αρ. Φύλλου 484 της 27^{ης} Φεβρουαρίου 2014 υπάρχει ο σχετικός νόμος βάσει του οποίου ο ΟΔΔΗΧ ανέλαβε την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών του Δημοσίου υπό την μορφή repos agreements τις οποίες συνάπτει με φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Τον Απρίλιο του 2015 με το νόμο 4323 της 27^{ης} Απριλίου 2015 κυρώθηκε η από 20^η Απριλίου 2015 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου περί «Κατεπείγουσας ρύθμισης για την μεταφορά ταμειακών διαθεσίμων των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης προς επένδυση στην Τράπεζα της Ελλάδος». Με άλλα λόγια σχηματίστηκε από φορείς της Γενικής Κυβερνήσεως ήτοι ασφαλιστικοί οργανισμοί, ΝΠΔΔ και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης χαρτοφυλάκιο Κοινού Κεφαλαίου για πράξεις repos του οποίου η διαχείριση ανατέθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος. Το ποσό του αρχικού Κοινού Κεφαλαίου ανήρχετο τότε στα 13,4 δις ευρώ.

Τα repos επελέγησαν τότε ως μορφή χρηματοδότησης εκτάκτων και απρόβλεπτων βραχυχρόνιων ταμειακών αναγκών του κράτους δεδομένου ό,τι η τρόικα ανέβαλε την εκταμίευση της δόσης των 7,2 δις ευρώ και γιατί είχε επιβάλλει ανώτατο όριο έκδοσης εντόκων γραμματίων το ποσό των 15 δις ευρώ.

Σύμφωνα με την Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου του έτους 2017 το ανωτέρω χαρτοφυλάκιο του Κοινού Κεφαλαίου για πράξεις repos αυξήθηκε στα 31,3 δις ευρώ για το 2017 εκ των οποίων 17 δις ευρώ προέρχονται από τους Φορείς και τα 14,3 δις ευρώ από έναν λογαριασμό «Ταμειακής Διαχείρισης» της Τράπεζας της Ελλάδας. Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός της κυβέρνησης -καθώς και των μετέπειτα κυβερνήσεων έως σήμερα- εκπληρώθηκε με κεφάλαια τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από το Κοινό Κεφάλαιο.

Σύμφωνα με το Κρατικό Προϋπολογισμό του 2024 και τον ΟΔΔΗΧ ο δανεισμός με repos ανήλθε το 2023 στα 1,4 τρεις ευρώ και το ανεξόφλητο υπόλοιπο από τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό μέσω εντόκων γραμματίων και repos ανήλθε το 2023 στα 61,8 δις ευρώ.

Πίνακας 4.8.: Καθαρή επίπτωση του βραχυπρόθεσμου δανεισμού (ΕΓΕΔ και Repos) στο χρέος (σε εκατ. ευρώ)				
Έτος	Εκδόσεις	Εξοφλήσεις	Διαφορά (εκδόσεις - εξοφλήσεις)	Ανεξόφλητο Υπόλοιπο 31- Δεκ.
2015	742.244	740.428	1.816	24.833
2016	532.682	531.263	1.419	26.252
2017	570.620	566.998	3.622	29.874
2018	817.199	807.272	9.927	39.801
2019	1.089.619	1.087.904	1.715	41.516
2020	1.285.099	1.279.458	5.641	47.157
2021	1.104.188	1.102.588	1.600	48.757
2022	1.163.309	1.150.341	12.968	61.725
2023*	1.400.075	1.400.000	75	61.800

* Εκτιμήσεις
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Ωστόσο η συνέχιση βραχυπρόθεσμου δανεισμού με repos, μάλιστα όταν αυτή ανέρχεται πλέον στο 12% του συνολικού δανεισμού του ελληνικού δημοσίου προβληματίζει πάρα πολύ όχι μόνον λόγω του ανεξόφλητου ύψους των 61,8 δις ευρώ αλλά και του υψηλού χρηματοοικονομικού κινδύνου δεδομένου ό,τι τα repos αποτελούν χρηματοοικονομικό εργαλείο του σκιώδους τραπεζικού συστήματος.

Οι συμμετέχοντες στην αγορά των repos είναι κεντρικές και εμπορικές τράπεζες, επενδυτικές εταιρείες, αμοιβαία κεφάλαια, κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds) και διαχείρισης διαθεσίμων, συνταξιοδοτικά ταμεία κλπ. Οι ανωτέρω όπως και κράτη μπορούν να δανειστούν μετρητά μέσω των repos έναντι εξασφάλισης (collateral) για την κάλυψη ταμειακών ελλειμμάτων και απρόβλεπτων αναγκών χρηματοδότησης. Η αγορά των repos σήμερα ανέρχεται σε τρις ευρώ ενώ αποτελεί γενική παρατήρηση πως υφίσταται έλλειψη κατανόησης της λειτουργίας τους για το ευρύ κοινό.

Η ανάπτυξη δανεισμού με repos υποδεικνύει πως υπάρχει φόβος εκ μέρους του δανειστή ως προς την φερεγγυότητα του δανειζόμενου. Για το λόγο αυτόν η χορήγηση δανεισμού με repos επιτρέπει στον δανειστή να αντιδράσει έγκαιρα σε άσχημη είδηση και να αποσύρει άμεσα την χρηματοδότηση.

Σημειώνουμε πως το 2008 η Lehman Brothers κόντεψε να προκαλέσει την κατάρρευση του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού συστήματος κάνοντας συναλλαγές με repos. Παραποίησε τα οικονομικά της στοιχεία εξαπατώντας το κοινό με την χρήση του “Repo 105”.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σημειώνει σε μηνιαία δελτία της (Euro Repo Markets and the Financial Market Turmoil, 2.2010) πως: «η συμφωνία repos περιλαμβάνει την πώληση και την επαναγορά των περιουσιακών στοιχείων, στην συναλλαγή repos η νομική ιδιοκτησία των περιουσιακών στοιχείων μεταφέρεται από τον δανειζόμενο στον δανειστή, αυτό συνεπάγεται ότι ο

δανειστής μπορεί να πωλήσει τα περιουσιακά στοιχεία σε τρίτο συμβαλλόμενο. Αν ο δανειζόμενος αθετήσει την υποχρέωση του να πληρώσει πίσω τα μετρητά συν τον τόκο ο δανειστής μπορεί να ρευστοποιήσει τα assets καθώς είναι ιδιοκτήτης τους».

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός :

A. Για ποιο λόγο η κυβέρνηση επιλέγει να καλύπτει τις βραχυχρόνιες ανάγκες δανεισμού της με γeros το οποίο είναι χρηματοοικονομικό εργαλείο με υψηλό κίνδυνο σε περίπτωση αθέτησης του δανειζόμενου; Δεν θα έπρεπε η κυβέρνηση να επιλέξει ασφαλέστερους τρόπους δανεισμού όπως τα ομόλογα μακράς διάρκειας; Υπάρχει δέσμευση ή κατευθυντήρια γραμμή της κυβέρνησης από τους δανειστές -όπως την ΕΚΤ- για την επιλογή του χρηματοοικονομικού εργαλείου των γeros;

B. Τι θα συμβεί στην περίπτωση που λόγω απρόβλεπτου γεγονότος (του οποιουδήποτε) η κυβέρνηση δεν μπορέσει να φανεί συνεπής στην επαναγορά των γeros, γίνει αθέτηση και βρεθεί εκτεθειμένη έναντι των δανειστών; Έχει λάβει υπόψιν της και αυτό το σενάριο, ως οφείλει, η κυβέρνηση; Πως θα το αντιμετωπίσει;

Γ. Ποια είναι στην παρούσα φάση η σύνθεση χαρτοφυλακίου του Κοινού Κεφαλαίου το οποίο χειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδας; Ποια ποσά ανήκουν σε Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και σε ποιους;

Παρακαλούμε για τα ανωτέρω ερωτήματά μας να κατατεθούν και τα αντίστοιχα έγγραφα των αντίστοιχων υπηρεσιών και διευθύνσεων του Υπ. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Νατσιός Δημήτριος

Ρούντας Γεώργιος

Κουρουπάκη Ασπασία

Βορύλλας Ανδρέας

Οικονομόπουλος Τάσος

Τσιρώνης Σπυρίδων

Δελβερούδης Κομνηνός

Παπαδόπουλος Νικόλαος

Βρεττός Νικόλαος

Αποστολάκης Γεώργιος